

Otázka: Inlace

Předmět: Ekonomie

Přidal(a): Brendy

Inlace – všeobecný růst cenové hladiny.

- Ø **Inlace** významně přispívá k ekonomické nestabilitě, zvyšuje míru nejistoty o vývoji ekonomických veličin, snižuje kupní sílu peněz a v určitém ohledu působí jako svého druhu skryté zdanění.
- Ø **Inlace** je zvyšování celkové hladiny cen všech statků a služeb v průběhu delšího období.
- Ø Opačným procesem, kdy cenová hladina cen klesá, je **deflace**.
- Ø **Stagflace** je kombinace vysoké inflace a stagnace ekonomiky. Dochází k ní tehdy, kdy se vláda snaží snížit míru nezaměstnanosti pod její přirozenou úroveň, což má za následek jen zvýšení inflace. Stagflace tedy nastává při vysoké inflaci a zároveň vysoké nezaměstnanosti.

O inflaci mluvíme, zvyšuje-li se průměrná úroveň cen, kterou označujeme jako cenovou hladinu.

Míra inflace patří mezi ekonomické indikátory, které vypovídají o tom, že je ekonomika

zdravá, nebo nemocná.

Jak měříme inflaci

Český statistický úřad zjišťuje ceny zboží ve spotřebitelském koši v několika tisících prodeje a provozoven po celé ČR. Ceny se porovnávají - **indexem spotřebitelských cen**. Když porovnáme průměr cen za první rok a průměr cena za druhý rok a index bude činit 101,8, znamená to, že průměrná míra inflace v druhém roce byla 1,8 %.

Inlace se měří i jinými indexy, ale **index spotřebitelských cen** je všeobecně přijímán jako ukazatel pro měření inflace.

Index cen výrobců (PPI) - zachycuje změny cen produktů nabízených zemědělci a průmyslovými výrobci.

Deflátor HDP - deflátor HDP vyjadřuje změnu cen veškerých statků, z nichž je složen hrubý domácí produkt.

Index spotřebitelských cen:

Položka	Váha (důležitost)
Celkem	100
Z toho:	
Potraviny a nealko nápoje	16,3
Alko nápoje, tabák	8,2
Odívání a obuv	5,2

Bydlení, voda, energie, paliva	24,8
Stravování a ubytování	5,8
.....

Příklad:

Jestliže byl cenový index v jedné zemi 128 na konci r. 2006 a 136 na konci r. 2007, jaká byla míra inflace v r. 1988?

- a) 4,2 %
- b) 5,9 %
- c) 6,25 %
- d) 8 %

Petr je ochoten půjčit Davidovi peníze, když je úroková míra alespoň 5 %. David si peníze půjčí za podmínky, že úroková míra bude max. 5 %. Pokud oba očekávají nulovou míru inflace, půjčka se uskuteční za 5% úrokovou sazbu. Pokud Petr očekává 4% míru inflace a David 6% vzestup cen, na jaké úrokové míře se pravděpodobně dohodnou? Jak se změní jejich dohoda, pokud oba dva očekávají 2% míru deflace a v průběhu trvání půjčky?

Jednotlivé položky mají pro výpočet různou důležitost. Největší vliv mají ceny potravin a bydlení.

S vysokou mírou inflace jsou **znehodnocovány úspory**, zhoršuje se schopnost peněz plnit funkce míry hodnoty a uchovatele hodnoty.

3 základní formy inflace:

Mírná - je v rozsahu několika procent ročně. Nemá příliš negativní důsledky ani pro funkce peněz, ani nenarušuje ekonomický život.

Pádívá - (2-3ciferná). Snižuje výkonnost ekonomického systému, vyvolává nárůst nejistoty.

Hyperinflace - (4-5ciferná). Peníze neplní své funkce, přestávají být všeobecně přijímaným ekvivalentem všemi ekonomickými subjekty.

Od peněžní směny se přechází ke směně naturální. Nejznámější je případ hyperinflace bylo v Německu na počátku 20. let.

- Pokud HPD roste ročně o 3 %, mělo by množství peněz v oběhu růst také o 3 %. Pokud se množství peněz zvýší o 8 %, stoupne poptávka, které nebude odpovídat nabídka. Výsledkem pak bude růst cen, tedy inflace.
- Nejdůležitější příčina, která způsobuje nadměrné množství peněz v oběhu, je nadměrné úvěrování.

Příčiny na straně poptávky - inflace tažená poptávkou (poptávková inflace)

Existuje v celé ekonomice nadbytečná poptávka, do oběhu se dostává mnoho peněz, než odpovídá množství zboží:

- rychlejší růst mezd než produktivita práce

- nadměrné státní výdaje (dotace v zemědělství, finanční pomoc v nezam.)
- nadměrné úvěrování

Příčiny na straně nabídky - inflace tlačena náklady

Růst cen způsobuje nabídka, která neodpovídá poptávce, nebo růst cen nákladů na výrobu a poskytování služeb

- zvyšování nákladů vlivem růstu cen vstupů (materiál, mzdy, ceny strojů, politické události - ropa - Perský záliv)
- zvyšování cen produktů u výrobců s dominantním postavením na trhu

Jak obyvatelé a podniky reagují na inflaci

Obyvatelé chtějí, aby hodnota jejich příjmů nebo majetku reálně neklesala

- Ø Vyvíjejí sami nebo pomocí odborů tlak na zvyšování mezd

Díky tlaku na růst mezd zaměstnanci způsobí další růst inflace - růst náklad - zvýšení cen produktů - inflační spirála.

Aby se nesnižovala reálná hodnota uložených peněz, musíme finanční prostředky ukládat do produktů, jejichž výnos je vyšší než míra inflace.

- Ø Při vyšších mírách inflace obyvatelé ztrácejí důvěru v peníze a nakupují hmotný

majetek - cenné předměty, nemovitosti apod.

Podniky zdražují výrobky a služby, když rostou ceny materiálů a energií - způsobují tak další inflace (inflační spirála).

Banky zvyšují úroky z úvěrů, aby poskytování úvěru nebylo ztrátové, zvyšují i úroky z vkladů, aby se hodnota úspor nesnižovala.

Milton Friedman (americký ekonom, nositel Nobelovy ceny z roku 1976)

tvrdil, že Inlace je nemoc nebezpečná a někdy dokonce smrtelná nemoc. Nemoc, která když není včas rozpoznána, může zničit společnost. Příkladů je mnoho. Hyperinflace v Rusku a Německu po první světové válce, kdy se ceny ze dne na den zdvojnásobily a více než zdvojnásobily, připravila půdu pro komunismus v jedné zemi a pro nacismus v druhé. Inflace v Brazílii, která v roce 1954 dosáhla 100 procent, přivedla k moci vojenskou vládu. Žádná vláda nechce přijmout odpovědnost za inflaci, dokonce i když není příliš vysoká. Vládní úředníci vždy najdou nějakou výmluvu-chamtivé obchodníky, silné odbory, marnotratné spotřebitele, arabské šejky, špatné počasí nebo cokoli jiného, co se zdá alespoň vzdáleně relevantní. Není pochyb o tom, že obchodníci jsou chamtiví, odbory jsou silné, spotřebitelé jsou marnotratní, arabští šejkové zvýšili ceny ropy (embargo OPEC) a že počasí je často špatné. Všechno toto může vyvolat vysoké ceny u jednotlivých výrobků, ale nemůže to vyvolat všeobecný růst cen. Může to vyvolat dočasné zvýšení nebo snížení inflace. Ale to všechno nemůže vyvolat stálou inflaci, a to z jednoho prostého důvodu - žádný z předpokládaných viníků nevlastní tiskařský lis, kterým by mohl tisknout kusy papíru, které nosíme po kapsách.

Příklad hyperinflace v Německu

Inlace se vyskytla ve spoustě zemí po celém světě, například v Argentině, Jugoslávii a Německu. Situaci v poválečném Německu jsme se vám rozhodli trochu přiblížit. Inlace začala vznikat během první světové války. Německo potřebovalo nutně peníze na válku, ale počínalo si příliš suverénně a nevzalo v úvahu možnost, že by mohlo prohrát. Proto místo zvýšení daní, které by mohlo vést maximálně k nevoli obyvatelstva, si vybralo druhou možnost, což bylo krytí válečných výdajů rozpočtovými schodky. Po prohře Německa, nastal velký problém v podobě válečných reparací, které museli platit ostatním účastníkům války. Na konci války vzrostl index spotřebitelských cen na 140 %, ale dluh státní banky narostl z 3 na 55 milionů marek. Velké nároky ostatních zemí způsobily pokles marky vůči ostatním měnám. V roce 1920 se množství peněz v ekonomice zdvojnásobilo. Následující rok a čtvrt, byly ceny poměrně stabilní k zakotvení měny. Německá vláda udělala další chybu v podobě přísunu dalších peněz do ekonomiky, což byla obrovská chyba. V červenci roku 1921 byly ceny o neuvěřitelných 700 % vyšší. Peníze ztrácely absolutně svou hodnotu, lidé dostávali výplatu několikrát denně. Obchodníci nedokázali držet tempo s růstem inflace, například zemědělci odmítli vozit své zboží do obchodů, což vedlo k rabování a nepokojům ve městech. Lidé byli nuceni měnit zboží za zboží (naturálie). Na druhou stranu se obrovsky snížilo riziko bankrotu, v roce 1913 průměrně krachovalo 815 podniků a firem, v roce 1923 to bylo pouze 1,2 % původní hodnoty. Na inflaci šlo ale samozřejmě i profitovat: 1. zánikem dluhů, 2. spekulacemi s cizími měnami, 3. nákupem akcií, 4. pozdržením úhrady daně (stát byl nucen tisknout další peníze). Absolutním vrcholem této krize bylo povolení větším firmám a bankám k tisku vlastních peněz. (Bankám chyběl později i papír, proto se k tisku peněz používala například i látka.) Situace se zlepšila s příchodem tzv. Rentenmark (hodnota jednoho bilionu předchozích marek), která byla zakotvena na výnosy z obilí. Důsledky inflace byly pro obyvatelstvo ničující. Lidem se vyplatilo spíše zatopit penězi, než si topit dřevem, peníze sloužily mnoha lidem jako tapety do pokojů. Spekuluje se, že právě tato hyperinflační krize, zanechala ideální podmínky pro nástup fašismu v Německu.